శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీనివాసరామానుజమహాదేశికైః (మైసూర ఆండవన్)

సంస్కృతభాషాయాం అనువాద్య అనుగృహీతం

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యవిరచితం

॥ అమిరుతరంజని ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ అమిరుతరంజని ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ।
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

దత్వా చిత్తం స్థిరం నః పరమకరుణయా సూరిసేవ్యో రమేశః
తత్త్వజ్ఞానానుకంపామహితసుమనసాం సంప్రదాయేఽతిశుద్ధే।
యోగ్యోపాయేన తుష్టః స్వభర ఇతి హి కారుణ్యమస్మాసు తన్వన్
జన్మాద్యున్మూల్య దుఃఖం భవతి ముదితహృత్ ప్రాప్నుమ
శ్లాఘ్యనిష్ఠాం ॥ **1** ॥

మథిత్వాబ్ధిం దేవతాభ్యస్సుధాం దత్తవతః శ్రియః।
పత్యుః పదప్రదానస్మదాచార్యాన్ వయమాశ్రితాః ॥ **2** ॥

ముక్తేర్నిదానస్య హరేర్దయాయాః
శిరోఽవతంసీకరణాయ పూర్వం।
జానీహి తత్త్వత్రయమేతయాదిశా
పరం సమీచీనహితం భవేత్తే ॥ **3** ॥

త్రిషు త్రికం త్రిద్వికం చ త్రిచతుష్టయమేవ చ।
జ్ఞాతేష్వేతేషు సమ్యక్ చ ప్రణశ్యేత్ దుఃఖమత్ర హి ॥ **4** ॥

యో వాచేతనచేతనే సుకలయన్నాత్మీయదేహం పరః
యశ్చోర్వ్యా సహితం చఖాద నవనీతం చాదరాత్ దధ్యపి।
యో దైత్యాన్ కలమే జఘాన యవసోన్మూలైకనీత్యోద్ధతాన్
అస్మద్దేశికసూక్తయో వలయవత్ భాంత్యాత్మహస్తే సదా ॥ **5** ॥

సంశుద్ధశ్రుతిమస్తకస్య తులసీమౌళేః ప్రపన్నాః పదోః
నిర్వ్యాచిం త్వమృతోదధిం జలధరం పీతాంభుధిం మణ్యగం।
మౌల్యాతీత మహోఽబ్రువంస్తదుపమం జ్యోత్స్నాతపోద్భాసితం
నేదం స్యాచ్చ విమర్శనే నిరుపమో హ్యంభోజవాసాపతిః ॥ **6** ॥

పరమపదవిదాతుర్మూలవేదోదితస్య
జలధరగుణమూర్తేః తం స్వభావం విదంతః।
కతిచన గురవశ్చాపౌరుషేయే రహస్యే
త్రయ ఉపదిదిశుర్నస్త్రిత్రికార్థాన్ సమస్తాన్ ॥ **7** ॥

శేషీ మేఽహం భరో మే ఫలమితి చ ధియం సంత్యజన్ సర్వమేతత్
సర్వేశే సర్వశేషిణ్యగమయమతులశ్రీశపాదావుపాయం।
జ్ఞాతోపేయం చ విఘ్నానహనమభిహితం యద్ధితం తన్నియంత్రా
లేభే శ్రేష్ఠోపకారానిహ శుచమజహం నిత్యయోగే హ్యపేతే ॥ **8** ॥

సర్వాణ్యేతాని తత్త్వాన్యతిశయకృపయా బోధయిత్వా చ సమ్యక్
దాతుర్మక్త్యేకపద్యా అసదృశచరణౌ స్తః పృథివ్యాముపాయౌ।
తస్మిన్నానందపూర్ణేఽమృతమయమితి చ ప్రాహురాచార్యవర్యాః
అస్మానధ్యాపయంస్తే స్వయమిహకుశలాస్తారముఖ్యాన్ హితార్థాన్ ॥ **9** ॥

శ్రీమన్నారాయణో నశ్చిదచిదితి మహాద్విర్ద్వికామ్నాయమౌళౌ
తత్త్వాని త్రీణ్యమూని క్వచిదహని నిశమ్యాథ నోజ్జీవనార్థం।
ఇచ్ఛంత్యన్యం హి ధీరా హృదయగమఖిలం మూలమంత్రస్య సారం
సమ్యక్ విజ్ఞాయ చాష్టాక్షరమహితగుణాష్టాహితేష్టాశ్శ్రయంతే ॥ **10** ॥

హేతుర్విశ్వాంతరాత్మాఖిలజగదవితా శ్రీసహాయో దయాభ్రః
భ్రాజిష్ణోరేవమాత్మాన ఇహ చ తనవస్తస్య నారాయణస్య।

జిత్వాఽహంతాం సుసేవోచితవిధమచలాంబ్వాది మాయాం చ కాలం
ప్రత్యేకాకాశరూపం త్వితి ధృతసహజాకారభూతస్వభావాన్ ॥ **11.1** ॥

సూక్ష్మభూషాగుణయుత్తైః గురుభిర్దర్శితాన్ వయం।
యథాద్రాక్ష్మ తథైవేహ తానవచ్మావధానతః ॥ **11.2** ॥

అమలగా అఖిలాశ్చ తథావిధాః
హృది న ఇత్థమిహాలిలిఖుర్విధాః।
శ్రుతిరుచా బహుధా సువిమృశ్య తం
తిమిరనాశినమిందుముపాశ్రితాః ॥ **12** ॥

రక్తస్వర్ణాభపాదద్వయమహితసువర్ణాబ్జవాసేప్సితశ్రీ -
రంగేశప్రేమశాల్యాశ్రితజనచరణాబ్జోత్తమాంగావతంసాః।
ఆనందస్తోమగణ్యాన్ పఫణిమ సకలానేకపంచాశదర్థాన్
వర్ణస్థాన్ ఆత్మరక్షామృతమివ కలితాన్ తాన్ రహస్యత్రయేఽత్ర ॥ **13** ॥

జ్ఞాతా జ్యోతిస్స్వరూపోఽస్మ్యహమిహ న పునర్దేహరూపాదిరన్యః
దివ్యాస్థానస్థితశ్రీపతిచరణనిషేవ్యేవ నాన్యం హ్యుపేయాం।
పీయూషాభస్య పాదౌ శరణమితి యయావుజ్జ్వలామేయసేవా -
లంకారైర్భూషితాంతః కరణమహిమవానేవ భూయాసమద్య ॥ **14** ॥

ఆత్మాచారసుశీలదేశికకృతోపాయప్రభావాత్ యథా
తూలానామిహ రాశి రాశు దహనాత్ పాపాని దగ్ధాని నః।
నిద్రాగాత్రనివృత్తయే చ నియతం కాలం ప్రతీక్షామహే
ప్రాప్స్యామో న పునర్జనిం త్విహ మహోదన్వద్గుణం సంశ్రితాః ॥ **15** ॥

ఔదార్యోత్కర్షహర్షప్రగుణకరుణయా మాధవస్యేష్టదాతుః
యాథార్థ్యం జానతాం తైరనుపమవచనైర్జాతయా దార్ఢ్యమత్యా।

మత్యా ప్రోత్సారయామస్తిమిర మతితతం చాపకర్షం జహీమః
యాథాతథ్యం యథా వా వయమఖిలమవాప్స్యామ ఈదృక్ప్రకర్షం ॥ **16** ॥

నారాయణో హి పరమో వయమేతదీయాః
శేషా అశేషభువనం వపురస్య చేతి।
వేదైర్గుణాధ్యకరుణాశుగురూపదేశాత్
అజ్ఞానమాజిహి మతిం త్వచలామవాపం ॥ **17** ॥

సిద్ధోపాయస్స ఏవేత్యవగమయితృషు శ్రీదయైకాశ్రయేషు
రక్ష్యత్వేనైవ గృహ్ణన్ సపది కరిగిరిశ్రీధరో నస్తదైవ।
ముక్తావభ్యర్థితాయాం నిజపదయుగళీం ప్రాపయత్యేవ భూయః
నైవోత్పత్తిర్యదాప్తం శుభకరమఖిలం నాస్తి నో హ్యాత్మభారః ॥ **18** ॥

శ్రీశేఽస్మాంశ్చ సమర్పయత్సు గురుషు క్షుద్రే ఫలేఽసంగిషు
రక్ష్యత్వేన గృహీతవత్యథ జగన్మాతుః ప్రియే నస్స్వయం।
భూయోజన్మ నివార్య శాశ్వతపరవ్యోమ్ని ప్రతిష్ఠాపయేత్
స్వాంతానంది కుతో న చాసి కథయామ్యత్యంతయుక్తం వచః ॥ **19.1** ॥

యావత్స్థితిస్స్యాదిహ తే నిరాగసం
సంప్రార్థ్య బోధం నిఖిలం చ లబ్ధ్వా।
ప్రాప్తవ్యమస్మాస్విహ తుష్టిమత్సు
త్వమేవ నోదాస్వ హి శేషవృత్తౌ ॥ **19.2** ॥

చార్వాకార్హతసాంఖ్యశైవకణభుక్ దుస్తర్కబౌద్ధద్యసత్ -
తంత్రోన్మూలకృతే నిగూఢమతులం భావం శ్రుతేస్తింశతా।
వాక్కైర్వ్యాకృతవాన్ వివిచ్య విశదం త్వేతచ్చ చిత్తే బుధాః
ఐకాగ్ర్యేణ దృఢం నిధాయ నిబిడం మోహాంధకారం హత ॥ **20** ॥

సార్వైశ్వర్యనిరాచికీర్షుపురుషానప్యాత్మజాన్ మాతృవత్
కారుణ్యైకతనోర్మనోనివసతేస్తస్య స్వభావం హరేః।
విజ్ఞాయోచిమ దేశికాగ్రత ఉపాయాతా గిరో వాదినాం
మోఘాః కంటకవర్తినాం ఝరపరీవాహస్థఫేరూపమాః ॥ **21** ॥

సర్వత్రాతుర్గురూణాం పితురధిచరణాంభోరుహం చక్రపాణేః
తేషామేవ ప్రియా యే గురుభిరభిహితం సత్యకారుణ్యభావాం।
మా కార్షీస్త్వం హ్యధర్మం త్వితి నిజశిరసాఽలంకృతా ధీర్విశుద్ధా
మిథ్యావైర్యక్షశారోపమకరణదశైకం ప్రియత్వం సమేయుః ॥ **22** ॥

దేవేనానంతపుంసా విహత ఉదిత ఉద్వేలవారాశిరాసీత్
హ్రాస్వాకారస్య హస్తే చుళక ఇవ మునేః కీర్తిమూర్తేః ప్రణేతుః।
శాస్త్రస్య ద్రావిడస్య శ్రుతినికరనిగూఢార్థమాధాయ చిత్తే
వాచోఽస్మద్బంధనాశప్రముదితగురుకారుణ్యలబ్ధాః కిలైతాః ॥ **23** ॥

ఆచార్యా అస్మదీయాస్త్రిగుణమయవిచిత్రా చతుర్వింశతిశ్చ
ప్రోక్తం తత్ర త్రిధైతద్గుణరహితలసత్కాలికావర్తచక్రం।
నాకస్సత్త్వైకగుణ్యో నిరవధి విభవశ్చేత్యమీ దేహభూతాః
శ్రీమన్నారాయణస్యేత్యపి తు విధురితాశ్చిద్గుణేనేత్యవోచుః ॥ **24** ॥

మదీయమితి నైవ కింత్వహమితి బ్రువన్నాత్మనః
ప్రభావమవిదన్ పరం మమ భరస్తు తే శ్రీమతే।
ఇతీహ మహతా దృఢం స్వతపసాపి నిర్ధారితే
పరిభ్రమతి కైతవాత్ జగతి పశ్య వృద్ధిం న చైత్ ॥ **25** ॥

యే నానావిధకర్మభిర్దృఢగుణైర్బద్ధాస్తథా యే పునః
సత్కృత్యేషు నియోజకస్య సుపదం నారాయణస్యాశ్రితాః।
యే వానాదిభవాత్మకృత్యవిధురాః నిత్యా విదీప్తాస్సురాః
ఆమ్నాయోక్తకరాన్ నిదంత ఇహ తాన్ జీవాన్ వయం చోన్నతాః ॥ **26** ॥

ఆరణ్యేష్వఖిలేషు యత్పదయుగోత్తంసీకృతేషు స్వతః
ఉచ్చస్థో జగతాం నిదానమపి సంక్షుబ్ధో న కేనాపి నః।
అంహస్సంహరణస్స్వయం సుసరణౌ నారాయణస్సన్ స్థితః
కారుణ్యేన సుదర్శయత్యసదృశీం దివ్యాకృతిం స్వాం శుభాం ॥ **27** ॥

క్రూరాంహాః కారిణీ సా ప్రకృతిరిహ తదన్వర్తిజీవాత్మవర్గః
అంతర్యంతా తదంతస్సకలమనుగతో భాతి నారాయణస్సః।
ఆమ్నాయాంతార్థ ఏషో జలనిధిగతశుక్తిస్థముక్తోపమోఽర్థః
నానాశాస్త్రార్థశాఖాస్వధిగతమనువిజ్ఞేయ ఇత్యభ్యధామ ॥ **28** ॥

కాష్ఠాస్వష్టాసు సర్వత్ర చ వరివసితా ఆత్తకీర్తిప్రకర్షాః
శుద్ధాస్తత్త్వార్థసారప్రదచుళకరసం ప్రాదురేనం పిబంతి।
పూతాస్తే హ్యేవ తత్త్వత్రయగతయుగళత్యాగిపాషండిపాశాన్
ఛిత్వా నిర్దుష్టతత్త్వత్రయమతిశయితం ప్రాక్తనం స్థాపయంతి ॥ **29** ॥

అంహస్సంహతినాశినాం శ్రుతివిదాం సర్వం వయం సూక్తిభిః
విజ్ఞాయాథ మనోనివాసికమలాకాంతస్య పాదద్వయం।
దుర్జ్ఞేయాత్మగుణం మహౌషధసుధామూర్తేః మహత్ భాగ్యదం
సుచ్ఛాయం తదుపాయమాప్నుమ ఫలం చేతి ద్విధేవ స్థితం ॥ **30** ॥

అధ్యేతవ్యశ్రుతిషు చతసృష్వగ్ర్యమంత్రత్రయార్థే
నీతేర్మార్గాత్ చ్యుతిరకలితా స్యాత్తథా స్థాపితాః స్మః।
యం నామాన్యప్యనుగుణయుతాన్యన్వహం శ్రీః సహస్రం
పద్మా జుష్టా యమతికృపయా తస్య నారాయణస్య ॥ **31** ॥

దేహం జీవం స్థిరం తం దదదతిదయయాఽధిష్ఠితోఽంతస్త్విషేశః
స్వేనైవాత్మా ప్రదత్తోఽప్యథ సుమతి మయం మామకో నేతి యచ్ఛన్।
నిత్యానందం వితీర్య స్వచరితసుపథో మాం స్వభారం విదిత్వా

దత్వా దివ్యం పదం స్వం సుమనసమవృణోత్ సూరిసేవాం హి
దాతుం ॥ **32** ॥

లక్ష్మీశస్య పదద్వయం శరణమిత్యాశ్రిత్య గాఢం పరం
లక్ష్మీశస్య పదారవిందయుగళీమేవోపయంతో బుధాః।
లక్ష్మీశైకకృపావశాదవిపదం నిత్యైకలభ్యాం శ్రియం
కారుణ్యాతిశయాద్విమృశ్య సకలాం నో దేశికాః ప్రాదదుః ॥ **33** ॥

లక్ష్మ్యా యోగాన్నియోక్త్యా దృఢతరసుగుణశ్రీనిధేస్సద్గుణస్య
స్వార్హేభ్యో లక్ష్యలక్ష్యే హ్యతిశయసుగుణే దివ్యకార్యేఽంఘ్రియుగ్మం।
ప్రత్యక్షేణేక్షణీయే స్వశరణవరణం స్థాస్నుగత్యాప్తిలాభః
పుంసామేతే ప్రకారా ఇహ పరిగణితా హ్యజ్ఞతానాశనాయ ॥ **34** ॥

లక్ష్మీనాయకపాదపద్మయుగళీం ప్రీత్యైత్య సేవాప్తయే
శ్రీనారాయణపాదమేవ శరణం సంప్రాప్తవత్స్వాదరాత్।
సన్మంత్రం సకృదుక్తమాత్మదమధీయానా ద్వయాఖ్యం వయం
స్వాయత్యాం నిరఘాగ్ర్యజీవనవిధౌ యాతా స్థితిం స్థేయసీం ॥ **35** ॥

అనితరశరణేషు స్వైకనిష్ఠేషు దోషం
కమపి న గణయన్ సన్నత్ర గోపాల ఆస్తే।
నిఖిలదురితమున్మూల్యాథ సూరీంద్రబృందైః
సహ కలయితుకామః త్వం మనః ! స్తాత్ సుఖేన ॥ **36** ॥

ధర్మాస్సర్వే జహుర్మామపి తు న విజహన్నిత్యధర్మః స్వయం మాం
మత్వాత్మీయాన్ ముకుందస్త్వఖిలద ఉపకృన్మోదమానో దయాళుః।
త్వాం శైలోన్మత్తదంతావళదురితచయాన్మోక్షయిష్యామి మా భీః
ఇత్యుక్త్యా తస్య చేతో విశుచ ఇహ భవేమైవ విశ్వాసభూమ్నా ॥ **37** ॥

అంహస్సంహతినాశినాం శ్రుతివిదాం సర్వం వయం సూక్తిభిః
విజ్ఞాయాథ మనోనివాసికమలాకాంతస్య పాదద్వయం।
దుర్జ్ఞేయాత్మగుణం మహౌషధసుధామూర్తేః మహత్ భాగ్యదం
సుచ్ఛాయం తదుపాయమాప్నుమ ఫలం చేతి ద్విధేవస్థితం ॥ **38** ॥

మంత్రే చాష్టాక్షరే షడ్విధకమహితమనౌ శ్లోకమంత్రేఽసమానే
సర్వత్ర క్వాప్యుపాయం హ్యభిదధతి తథా సాధనత్యాగినో యే।
నిక్షేపైకావలంబాః పరమపదదృశో దేశికాస్తేజసాగ్ర్యాః
శిష్టాస్తత్సేవకోఽహందలతి నిభృకృపా త్ర్యష్టకే మేఽనుబంధం ॥ **39** ॥

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీదేశికప్రబంధాధిష్ఠితా సామృతరంజినీ।
శ్లోకీకృతా వ్యాకృతా చ గోపాలార్యేణ సన్ముదే ॥

॥ ఇతి అమిరుతరంజని సంగ్రహః సమాప్తః ॥

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే।
శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ॥